

ACC. N:R. M. 8768 :1-27.

Landskap: Småland¹ Upptecknat av: A.B. Waldemarson
 Härad: Adress: Lund
 Söken: Eksjö Berättat av: Fru Amanda Enblom
 Uppteckningsår: 1942 Född år 1864 i Eskilstuna

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVR E G I S T E R.

Begravning	26
Björk, dra	24-25
Brudparet, skrika fram	26-27
Brygd, slakt, rökning	10
Bröllop	24
Bärkalas, 1 ste maj	20
Engelska sjukan	17
Folksöndag, midsommar	18-19
Födelsedagar, namnsdagar	14
Förning	27
Judas med pungen (Eskilstuna)	8-9
Julen	5-9, 15-16
Iucia	27
Lördagskvällar	12-13
Maj, 1 ste, bärkalas	20
Midsommar. Folksöndag	18-19

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 8768:1-27

Landskap: Småland..... Upptecknat av: A.B. Waldemarson.....
 Härad: Adress: Lund.....
 Socken: Eksjö..... Berättat av: Fru Amanda Enblom.....
 Uppteckningsår: 1942..... Född år 1864 i Eskilsyuna.....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Nemnsdagar, födelsedagar	14
Nyårsafton. Trettondagsafton. Lilla jul.	16
Påskafton. Skoj-ägg. Påskveckan	21-22
Rökning, slakt, brygd	10
Skolbarnen, slogos med ris Feta tisdag	22-23
Skomakeri	1-5
Slakt, brygd, rökning	10
Superi	23
Tranan, Vårfrudagen	11-12
Trettondagsafton	16
Vårfrudagen, tranan	11-12

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. M. 8768:1.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Porträtt av Eva Rublom född i
Reskilstuna - kom till Ekby ö 1888.

1.

Sarfan och farman gjorde soffor
och stickade vantar. Hon stickade
~~off~~ vantar och gjorde liksom
physch soffor och hjälpte honom
med "nåttla" och hade ett litet
bord för sig själv. När han dog fick
hustrun och barnen hjälpa sig
själv. När pappa var 9 år dog
han till krykte och gick till skola.
En och gick i lära och farman
följde honom dit och där blev han
sitts han blev geråll. Sen kom han
till några mästare och var till
sin bror som var skomakare här.

25 dog var han utvri i Stock-
holm.

2-

Pappre satte gjäto upp verk-
stad sedan han och hade ar-
betare. 3 gesällen och 2 läppoj-
kar - ibland ej så många. De
hade loji och mat. De fick
gå i lära i 5 år.

När gesällerna kom vand-
rade fings de mat & loji.

Det fanns en gesällkammare
där de ligo 2 och 2 i 2 små rum.

Den del som ville hålla sig likt
privat bygde rum gjäto. Där
fanns en gammal byrå, stolar
och bord. Den stäng stod vid väg-
gen och den fälldes upp mot

väggen på dagarna. På verkstaden
fanns en sådan vagn gjallbar
vagn som en låda med med
en flockmedel i - det var av
sänderttippta - lackade lason- och
med lakon och täcken. Väskena
fanns på smutsviga avnäss. - Det var
mycket att hålla rent - de stä-
dade gjälor men vi fingsokur
åt dem. Käppjarna skulle städa
för en vecka och en dag i slutet
på veckan fick man städa litet
bättre åt dem.

Vi hade gjälor verkstaden och
ett rum där gövlema bodde. - Det
var en stor verksamhet med skr-
darna vid frukost. Det var tre

dioken och de sät 2-3st. vid varje.
Mästaren hade vid vinsthilla
sittskåp arbord som var högre
än diokarna. Vid bakelugnen
stod en blötbläja av luggen -
med vatten. Pojkarna ^{stod} vid bord-
ändan så att de kunde tåga en
undervisning.

Under min mamas "lärdom"
var gästerna mycket slek &
då pojkar med "spannan-
men" - det fick vi mycket stöd.
Spannanmen sattes runt fo-
ten och knut vil höll fast vid
knut sken som man arbetade
på. Stryk fick i förhållande på
en riktad. Lärpojkar hade ej

lön det första året, andra året
20 kr. och sedan mera. De
fingis - vickpressning: Gostellen
tog ut sin recha. De fingis be-
hall per styck för Thomas.

De som stannade kom firade
julen med oss. Deppade i grytor
vid 2-3 tiden - det var om mid-
dag o vi åt vi skinka.

Vi hade givna gjälar och en
slaktades till jul. Såna gjordes
kross och sylta o. s. v. Och på julaftens
kvällen åt vi kal fisk och gröt. Rim-
made till gröt i de dånande bring
julgranen. De som rebe hem
till jul av ~~tecken~~ ^{lägenheten} fingis en jul-
kry med sig. Ormens julskog

stod på att seka bort hela
helgen och frige ej röas för-
in efter 20:e krus. De bestod
av ett bröd av rötter - 5-6 kakor
röriga runda ss. vitt bröd, puff-
pans bröd, och ett par olika smår-
bröd av mindre storlek och en
retskaus och litet smårbröd i
mitten. Det gör jag än i dag till
mina barnbarn på ett litet
bröd.

Gubbar & gummor togs ut med
smår i bote- och pepparkaks-
dag.

ACC. N:R. M. 8768:7.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När jag var barn hade vi delg-
dankar - runda gjordade som min
mamma gjorde. Vi hade en
riktig julgran. Julklapparna
lindades in & lades i en korg.
Eller man brukade vas ut-
bladd till formen i någon gammal
pals med skinnnet ut och en
mossa. Avsettet var av pappe-
klipp ut i gråvitt sockerklapps-
papper och vi klipptes en nära
av vitt pappe och blåor sattes
som skugg och mustischer och vi
räckte här ut tungan genom
hålet i masken.

7.

ACC. N:R. M. 8768:8.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8.

Min far var och vi utbildad
sitt skatte när jag var barn
men honom kallade vi "Jude"
med pungen. Han kom med
en gräve på ryggen och en i
händen som han skramlade med
och bjödde pengar av barnen som
voro så rädda. Efter en stund
kom pappan in och de talade
vi om att Jude med pungen varit
där. Han hade stor påls, kapp-
mossa av papper och pappers-
musk. Det var så litet jul-
klapparna. Han lämnade väl
någon påse med julklapparna
till barnen - några leksaker - en
docka och sådant där. Min far

ACC. N:R. M. 8768:9.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9.

var med. Judas med pungen
lärte upp mig och sa som jag
inte minns mer än: "Det en
Judas som bar min punga jag
der han är kommen från Sko-
gen." * Den visa så lång som en
öns och med den han har skinn-
na bort alla sin barn och helat
sin de ~~som~~ se honom skatta"
(och så gav han till ett krus och
stächt skatt.)

ACC. N:R. M. 8768:10.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10.

Vid slakt en skulle man
springa med smakekorv. De
skulle "smaka grisen". Man gick
sitt om på vännen med blod-
palt och kross av alla slag - präss-
korv, grynk, kackel, eller stäng-
korv som drökades. Prässkorven
lades i salt lake. En del rökhades
sitt bräckkorv och skickades bort
sitt rökning - hos en gammal
gumma i Köken "Maltkasin":
Hon byggde och rökte. En gumma
på Rönneholms rökte sig gott med
svris.

ACC. NR. M. 8768:11.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

11.

Eller gjorde en liten bodd av
spinn och lade ett ägg i eller
måga gott eller en ny persedel
Det var till Vårfrudagen har jag
för mig. Så gjorde vi aldrig i
Kashilstens. - Det var bekanta
ditt var en farrinnsfamilj
som kallade om och vi och vi
brukade de göra till barnen och
utan gjorde jag likadant. Se kom-
ma från Keshilstens vi de hade
det väl därifrån. - Vi skänkte
aldrig barnen för franska utan
de använde bara vi och för
hemme

Vafferdagen slutade de ha ljus-
läms för då var skansen ljus i
säng. Så gick de litet sedan god
mat den kvällen - vitesgröt. Det
gick de vi fört det var helgdags-
afton. Och sprit gick de där vi-
dant användes. Så skulle alla
lampor vara i ordning. Så var
lamporna under - föndes och
förskades rena och nu till kvällen
skulle man sätta nya raka i.
Och min barndom gjorde vi raka
gjuter av ljus råkagarna som sattes
i en liten blåklämra.

Lördag och söndagen var det alltså
litet sedan god mat. Middag
kl. 1. kaffe kl. 4. Sedan afton.

ACC. N:R. M. 8768:13.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

13.

på bredd smörgås el. sill och bröd -
det var en dekadent bit av hül-
baka 10 cm. tjock. Kvällsmat kl.
8 - gäst och mjölk - på små levre-
gryn. Skomakare tyckte inte
om rågrönsölgäst för de hade
vi mycket med blister av
göra! På lördagskvällen fick
de veta gäst - en 4 kamrgryta
full med gäst.

ACC. N.R. M. 8768:14.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

14.

På födelsedagen gick man upp
3-4 på morgonen och gratulerade
med en kaffehög och presenter
man var ej utklädd och vi gick
man någon res.

Kamradsgruppen firade. De hade
vi vackra bord för med både fjäd-
rar och blommor pålagt i färr-
ner och buketter. Man skulle ha
en födelsedagskrans av rött - så-
deles god soppa st-d. Man fick
kaffebricka på tårnen.

Och man ämnade bjuda mig
sa till sig dukade man ett bord

Julbidningarna hade man långt
efter 20 dy. kvart.

Juldagen så man skänks bruna
bröd och julstoppa. Skinken
skulle stå på bordet var endå
mål. Julefton skulle man äta
i köket där dukades ett stort bord
det kom folk från landet och
siggde vil de fick de kött och vad
man hade, i korgen. Det var mest
tarm och gacula.

Prosten gästade domrade mycket
däribland många 100 kr. som
delades ut till de fattiga vid
julen från äldre konungarna.
Det var både glösk, kött, vete- och ris-
bröd, risgrön 2 ljus, kaffe och

orken och livet är vassa. Nu får
de så livet och det är kuggigt löst
och gå dit.

Så var under släborna de siggde
vid julen.

Luffare var en sort fröij - det
var guller.

Tiggarna var något annat. de
kommer ganska regelbundet
med en krytte och frigo mat.

Nyårsafton och slösoafton hade
man samma mat som julafton,
suddisk o gröt o skinka. I bland
fick man koka ny skinka till
nyår.

Det är de som firas lilla julen
också.

ACC. NR. M. 8768:17.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sugelohs sjukau.

Två barnen var blenna
- sugeloha sjukau eller skärvau -
så bröddes de av en klok gum-
ma. Det fanns en källa utau.
Från och dit gick man med
vitt tjuka bän. Kläderna och
en slant skulle haas i käl-
lan. Dit vallfärdade de i
länga rader med skjutau.
Länga komms från både stad
och land. De haabade i skju-
tau och underkläderna. Det
var väl några som dog pen-
na.

Källan är vist bortskedad nu.

17

Midsonnen.

Man tog tår i skogen. Vi satte upp en majstång så barnen fick dansa. Det var man liksom vakstans. Huset hade majstång på Rånestads - det var lustigt då gick man dit och såg på. För satte de upp tårstakar och så till midsonn-aften.

Så bakade man diöns kaka och gick till id vägarna på särskil-da vägar för att släppa sin tillkom-mande. Det gjordes mest på lau-det.

Midsonn-aftonen kunde man få skjuta sin engas ut till Rån-estads och det kostade 25 öre per person. Vi hade mat med

ACC. N:R. M. 8768:19.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

oss. En gång om året skulle resa
ut dit.

Sen på hösten en söndag
var det s.k. folksöndag - åt min-
stone ändå sen vi kom hit.

Så var tiden örefulla. Så fick
de gå ut och se på karnivalerna
och kokornderingarna o. s. v. På
folksöndagen var det mest bö-
der och ej egentliga skolor.

19.

Bäckalas.

När krösbären var mogna
for man till bekanta på lan-
det. De gick man alltid köpta.
Man kunde för höra en stor
kittel med många tjog köf-
ter i en öppen spis och se
de köftarna med sig ut och
äta dem i en stogs backe.

Tullig.

Gudsensplassa ordkunde fackel.
Eg till Grängsbergst och där var
fredning och lek. Det var på
90-talet den 1 maj. Det var
mycket båt för. Man gick om-
kring till tullarna och ut på lands-
vägen och tittade på båten runt
om.

Ägg äts hos oss påskaffon - men
hos många på påskdagsmorgon.
De varo färgade - man ritade
på med färgade pennor figu-
rer.

Man hade alltid ett skojägg på
bordet. Den som dukade bordet
riste alltid var det gammal.

Man blåste ut äggula och vita.
och fyllde ägget med risgryn &
så satte man en pappersbit för
hålet och ritade på ägget och
när de skulle bli av toppen
för risgrynen omkring.

jmf. man
dela i gröt
vid jul!

Skivtisdag sköt de påskomållan.
Damen var rädd att påsk-
tärningarna skulle komma

mer genom skrotenen i gyt-
tan och spunn därför och ditte
de upp i skrotenen.

Påskveckans dagar.

Ashmåndag, Veta Gissa, Symmel-
onsdag, Skätorsdag, Långlaken,
Askegrisen, Påskläska, Andarstosta.

De som låg långotiden veckan
från ^{skinn} natten efter dagen.

På lördag fick de smaka
rikt.

I min barndom slog de på
ryggligt hårt med långa ris.

Det var skolbarnen som hade
lov av läraren att få bli på
mycket som möjligt. De slog ~~långt~~
på skolgården. De hade långa

ACC. N:R. M. 8768:23.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

23.

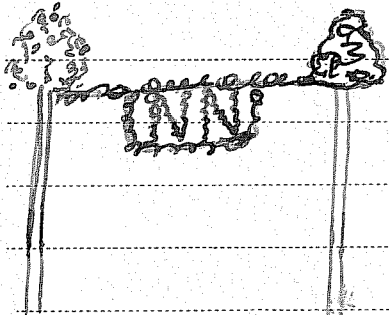
ris som var ombränd
med en vidja. Jag stod och
sittade på. Det var på Seta
Tisdag de fick höra vi mycket
de skade. Det var i Kobilstuna.

På måndagsmorgonen innan
krogen öppnade stod de utåföra
och laddade innan de gick en
my för bön.

Den här gatan hordes man ej
gå för fulla busar på natten.

Bröllop:

För hade de gästarna och
älskarna - björken skalade sig.
Så ända upp till toppen utan
för dörren så att de såg att där
var bröllop. De gjorde älskarna
med namn utav lingonris eller
löv som bandes på en blomster.

När jag gifte bort en av
minna flickor bodde vi i en
villa på nor. Under lysnings-
tiden kom en hop av väner.

na med en björk som lego in
i hallen och rummet och
de var inte bort den för än de
blivit bjödna på kaffe. Det är
15 år sedan dess. Det var måden
i ritan som stigt om det. De
spelade och drummade med
kastorlock och blåsinstrument
och dragspel. Här med mig
dan skulle det ju inte gå.
Det var sista lysningsdagen om
de skulle "den björk". Det hör man
jämt talas om här runt om.
De som reste äreporten dan
innan drakscades med kaffe.

För vid begravnin-
garna var det
alltid grått ^{eller svart} utanför och risat
på gatan - nu inte så mycket som
en grön kvist.

Grått var och risade runt
om mest vita eller blå blommar
på vägarna. Sedan hästas ja
mullen ner. Nu är det svarta
skynken vid vidorna som deas
där när mullen hästas i.

Dagarna efter togs grått bort
men innan kunde man ju gå
och täkna hur många begravn-
ingar det varit. För skulle de
gå och se på den stöde.

Gå och se på budpar var mycket
roligare. De skulle stå och skraka

från brudparet och kussa
för dem så det hördes mellan norr
och söder.

Östkaka - ju fler dess bättre - hade
de med sig som förning på till
bröllops och begravning. Färsta före-
kom också.

Lucia.

Suorshatten hörde till julhögsarna.
De fick kaffe tidigt på morgonen
i rummet. När jag gick i skolan
firades Lucia gen. att ha ljus i
fronsken och vanliga bullar och
mjölk och så sång och litet roligt.